POKROK ZÁPADU.

Vychází každý čtvrtek.

Redaktor a vydavatel: Jan Rozhoký.

Předplatné

OZNÁMENÍ.

"Pokrok Západu",
Omaha, Neb.

Entered at the Post Office at Omaha, Neb., as Second Class Matter.

Omaha, Neb. 20. dubna 1882.

Čítání elektorálních hlasů.

Čtenářům dojista dosud dobře v paměti jsou nepokoje a rozčilení, které panovaly po volbě presidentské roku 1876. Mnozí chovali tehdy obavy, že se čítání hlasů elektorálních a nastoupení presidenta nového, buď Hayese neb Tildena, bez zbouření neobejde. Kongres tehdy po dlouhém hašteření nemohl se konečně na způsobu čítání hlasů elektorálních a ať výsledek nebyl ten, jaký většina která způsob navrhla (demokraté) očekávala, přece přijmut byl bez porušení míru.

Všeobecně uznáváno se, že u věci té třeba opravy, však ně demokraté v letech těch a následujících byli v kongresu ve většině, neučiněno ničeho v tom směru a že neopakovaly se při minulé volbě presidentské ty samé nepokoje a obavy, bylo co děkovati tomu, že Garfield zvolen většinou rozhodnou. Nyní, an republikáné v obou odvětvích kongresu ovládli, jest jejich péči, aby zamezili obnovení podobných hrozivých poměrů a v senátu již prošel návrh na změnu ve způsobu zjištění výsledku volby presidentské. Jest to návrh podaný senatorem Hoar a v podstatě ustanovuje se nim následující:

1.) Volitelé presidentští mají sejíti se v každém státu o měsíc později než dle způsobu dosavádního, totiž v první pondělí v lednu na místo v prosinci po volbě. Tím nabyde se více času k vyrovnání sporů, které by z volby vzejíti mohly.

2.) Všechny spory o tom kdo vlastně zvoleni byli za volitele, rozhodnou se v každém státu soudy státu toho podle zákonů státních.

3.) Rozhodnutí státního soudu jest konečné a jen hlasy soudem za náležité uznané budou čítány.

4.) Když z kteréhokoliv státu dojde pouze jeden výsledek volby volitelů nemůže být zavržen, leda s přivolením obou sněmoven kongresu.

5.) Kdyby z kteréhokoliv státu došel více než jeden výsledek volby volitelů, bude pouze čítán ten, který vychází od volitelů uznaných soudem státním. Když by však více než jeden soud činil nároky na právomoc k rozhodování, pak budou čítány jen ty hlasy, které obě sněmovny za pravé uznají. Taktéž jednati se má v pádu, že by státní soudy spory nerozhodly.

6.) Konečně ustanovuje se, kdyby se čítání hlasů neskončilo v kongresu v 5 dnech po zasednutí k témuž účeli, pak nesmí se kongres odrošiti dokud čítání se neskončí.

Návrh tento, byť i nebyl tak dokonalým, že neodstraní a nezamezí úplně všechny možné nesrovnalosti, jest dojista lepší nynějšího způsobu. Kongresu béře se ním právo rozhodovati o výsledku volby, vyjma jedině v těch pádech, kde stát sám nerozhodí a kongresu rozhodovací moc jest vnucena. Stát zůstává svrchovaným rozhodčím, kdo jsou jeho zástupci ve volbě presidentské. Jestliže stát sám nepostará se o rozhodnutí a kongres též k dohodnutí nedospěje, tak že hlasy státu toho budou ztraceny, pak může jen stát sobě sám vinu přičísti.

V senátu prošel návrh tento skoro jednohlasně a jest se co nadíti, že ani v sněmovně poslanců nebude se mu nic v cestu klásti.

Švindlířská peruánská společnost.

Brzy po odstoupení Blaina z kabinetu Arthurova rozneslo se povědět, že účinky byl pokus spříznění zápletky mezi naší vládou a jiho-americkými republikami Peru a Chili, za účelem, aby vymoženo bylo na Peru uznání nároku jisté společnosti na část výtěžku loňských guanových. Tvrdilo se, že nedávno zemřelý poslanec americký v Peru, Hurlbut, byl se společnosti dorozuměn a v její prospěch pracoval; nepřátelé Blaina pak škodolibě tvrdili, že i on náš v tom své prsty. Kongres sněmovní u věci té vyšetřování a vzat nejmenovaného do výsledku hlavní agitátor a jednatel oné společnosti, Shipherd. Až vyšetřování dosud skončeno není, lze si již o celé věci učiniti pojem z dosavadních výpovědí a dopisů Shipherdových.

Plán Shipherdův byl zbaviti vládu k zakročení mezi válčícími republikami Chili a Peru a uznání nároku společnosti peruánské na třetinu výnosu z loňských guana. Nárok nabyla prý společnost od zavlastního syna jistého Cochota, který prý hnojivost guana vynalezl a dle jakéhosi starého zákona peruánského k náhradě byl oprávněn. Mimo tato společnost americkou uchází se také o jakýsi nárok na loňská guanová francouzská společnost Crédit Industriel. Ze svědectví a předložených dopisů i úřední korespondence jde na jevo, že Shipherk snažil se zakročení ve prospěch své společnosti zjednati u sekretáře Blaina i poslance Hurlbuta. Však s obou stran byl dotčený člověk ten opět a opět odbyt. Naproti tomu zdá se zjištěno, že náš vyslanec ve Francii, Morton, získán byl od zmíněné francouzské společnosti pro její plán, an společnost ta uzavřela smlouvu s jeho bankovním domem v New Yorku, že po uznání nároku jejich má tento mít procenta z prodeje. Však není dosud žádného svědectví, že by kterékoliv z obou společností bylo se podařilo, získati ministerstvo zahraničné, neb vyslance v Peru pro plány své.

Shipherd tvrdil z počátku, že považoval Hurlbuta za "prodejného," totiž že by se nechal buď pro jeho neb pro druhou společnost penězy neb j. získat, však svědectví dokazuje pravý opak toho. Z dopisů Hurlbutových vysvítá, že od počátku odmítal jakékoliv účastenství a zakročení ve věci té a stále jen odkazoval Shipherda, že si celé věci nemůže a nebude vážmat jinak, než když obdrží nařízení k tomu cíli od ministerstva zahraničného. Však co více, výslovně vyjádřil se, že celý nárok považuje za bezcenný, totiž podvodný a přímo s opovržením odmítnul účastenství ve společnosti, které S ipherd mu nabízel.

Shipherd doznal sám, že Blainovi neosmělil se jakoukoliv koruptní nabídku učiniti, obávaje se, že by mu tento nezdvořile dveře ukázal a každou jeho další naději zmařil. Když se však nepodařilo Huributa získati pro plány své snažil se u Blaina vzbuditi podezření, že Hurlbut zapleten jest s Crédit Industrial společností, doufaje tím docíliti sesazení jeho a dosazení někoho, kdo by byl koruptnější a plánům jeho přístupnějším. Však pro své podezření neměl nijakého důvodu ani důkazů, tak že i to padlo.

Nejlepším důkazem toho, že Blaine v švindlu nijakém účastenství neměl jest opovržení, které choval pro Shipherda an na výslovný rozkaz jeho vyškrtnuto jméno Shipherda ze seznamu právníků, kteří oprávnění jsou zastávati pře v ministerstvu zahraničném. Z celého svědectví jde na jevo pouze prohnanost a švindléřství Shipherdovo, kdežto nijakým způsobem ani z daleka nepadá žádný stín na ministerstvo neb vyslance.

NOTICKY.

‡ Dvě překvapení najednou! Ve Svornosti četli jsme m. t.: "V nejširších našich kruzích Chicagských chvalně známý p. Antonín Jurka, učitel na obecných školách v St. Paul, Minn. oženil se o zelený čtvrtek 6. dubna, pojav za choť Karolinu Novákovou z Chicaga." Sotva jsme se z překvapení nad zprávou tou vzpamatovali, stihla nás druhá podobná, že totiž kolega, p. Gust. Reiál, spolueditor "Svornosti" následoval dobrého příkladu toho. Gratulujem z plna srdce!

‡ Trochu přestřeleno. — *Slavie* m. t. píše, o daních a uvádí příklad, že před 20 roky prodávaly se vůbec 2 sklenky piva za 5 centů, což tě doby však, co dnů na pivo složena, stoupla prý cena na 5 centů za sklenku. Aniž by brala ohledy na jakékoliv jiné poměry, přičítá to toliž pouze dani. To nás se nám drobet přestřeleno. Dnů na pivo obnášl pouze $1.00 na sud, 25 centů na čtvrtku (keg) či pětinu centu na sklenici. Nemůže tedy být jediným příčinou zdražení. Pravdou je však, že před 20 nub 21 lety byl ječmen i chmel levnější, právě mnohem laciněji a stálejší i hostinští spokojili se s menším výdělkem jako všechny třídy obyvatelstva tehdy. Ta dnů není toho příčinou, nýbrž jen pro opravu celních zákonů.

‡ V červnu nebo počátkem července bude v Praze oslavována jubilejní slavnost „Sokola Pražského" na oslavu 20letého trvání jeho. K té slavnosti bodou vysláni též zástupci sokolstva našeho v Americe a sice — pokud se dovídáme — z New Yorku a Chicaga.

‡ „Velezásmahův" pana Marcla v St. Louis, jak se zdá, svrbí kůže po jeho smrtvýchvstání. Aniž by byl odpovědní na „review" jeho působení, které jsme podali před rokem, učinit si té doby několik již zmínek v soukromých dopisech nám i v dopisech D. L. o událostech zapomenutých. Tak opět v jednom z minulých čísel D. L. píše o věci té a končí: "Tyto dny sešel jsem se se starým známým, jenž byl tehdy v Omaha, vyprávěl mi, jak prý tehdá R. vyskakoval. Nemusel poslouchat pana Č. mohl být na tom lépe."—Kdyby se poznámka ta jen nás týkala, neuznali by jsme ji za povšimnutí hodnou. Ale ale míchá do toho p. Č. jsme tomuto povinni toho, aby jsme použili p. M., že p. Č. nemá s onou zapomenutou již záležitostí pranic co dělat; že jak dalece vime se pamatovat, s ním jsme nikdy ani řádky nevyměni o té věci, vyjma co jeho jménem uveřejněno bylo ve V. B. Co se toho vyskakování týče, to se onen starý známý a neb p. M. nepochybně zmýlil. Onen starý známý snad vyprávěl p. M. o tom, jak on sám [ten starý známý] vyskakoval, když četl v D. L. upomínku p. M. za nezaplacené lístky od jedné ze soc. zábav; jinak si to vysvětliti nedovedeme, neboť z této strany nebyla k tomu příčina a kdyby i byla, tedy každý rozumný ví, že redaktoři jsou vůči takovým věcem dost otužilí, než aby se hned dali do "skoku". Ostatně, jestli p. M. něco svrbí, máme dosud trochu toho oleje, kterým jsme mu minule posloužili.

‡ Ve Slavii čteme: Tělo českého učence profesora Klácela položeno jest do hrobu a trvalou jeho památkou v národě jsou literární práce, které zanechal. Jsout mezi nimi takové, které nikdy ceny nepozbydou. Však jest přece povinností Čechův amerických, již před obecností zdejší, označiti místo kde proslulý krajan položen jest ku spánku věčnému, nějakým důstojným pomníkem s nápisem českým a anglickým. Navrhujeme, aby v Belle Plaine čili vůbec v Iowě, sestavil se výbor odpovědný, který by pečoval o sebrání příspěvků po celých Spoj. Státech a jakmile by prostředky dovolily, postaral se o postavení pomníku. Nemusí býti tuze nákladný, — vímeť že i sebrání několika set je mezi námi obtížno, — ale budiž přece muže toho důstojný. Navrhujem dále, aby zhotovení pomníku ponechalo se českému sochaři p. J. Mendlíkovi v Manitowoku, dávnému příteli a ctiteli zesnulého učence. On zajisté na provedení jeho veškerou péli vynaloží. 'Dennice' souhlasí. To místo kde leží pozůstatky zemřelého národnosti křísitele a zvelebovatele literatury české a proslulého svobodáře, mělo býti označeno památníkem, byť i jednoduchým a nenákladným. Provedení jeho zajisté nikomu tak nepříslušl, jako českému sochaři J. Mendlíkovi v Manitowoku, ctiteli a osobnímu příteli zesnulého a horlivému svobodáři. Postavení nákladného pomníku na národním hřbitově v Chicagu není tímto ovšem, vyloučeno, ale provedení bude záležeti na svobodářích chicagských. Počin musí na každý spůsob vyjíti z Chicaga samého.

‡ Chicago, vlastně část Chicaga, má tedy jistě a skutečně konečně jednoho zvoleného českého úřadníka městského. Při minu lých volbách zvolen p. Josef Soukup za odhadčího západní části města, většinou 280 hlasů.

‡ Dopisovatel "Svornosti" o cení otázce píše v odpovědi na naše pojednání mezi jiným: "Můj dopis považuje P. Z. za výstřední a přehnaný a vykládá si jej tak, jako bych chtěl všecko clo ochranné rázem dolu strhnouti, toho si však nepovšimnul, že jsem se hlavně obmezil na železo a stroje rolnické, an co rolník dobře vím, co mne tlačí." — Toto lze vykládati jen v jednom smyslu, že totiž p. dop. není pro zrušení cla ochranného, nýbrž jen pro opravu celních zákonů. V tom se však s P. Z. úplně shoduje a není tedy příčiny ku sporu mezi námi. Ostatně byl by i zbytečným s člověkem, který se domnívá, že rozdíl mezi mzdou v Evropě a Americe pouze a jedině lze počítati na účet dělnických jednot; patrno ze dělnickou otázku "přeštudoval."

Román Husité,

díl první. Jan Hus, cena 75 centů, obdrží zdarma co premii již jen ti nově odběratelé, kteří tento sešit se přihlásí a do konce září se předplatí. Upozorněte na to své sousedy a známé.

NOTICKY Z Č. S. P. S.

‡ Povětrný jest jelen vše v řádu Č. S. P. S., totiž to, že řády, sejména ve větších městech, nejsou dosti opatrnými při přijímání členů. Z posledních oznámených úmrtí 6 — 12 ne méně než 3 oznámeny jsou na soucholiny. Dne 9. dubna zemřel v N. Y. br. Al. Číček, člen řádu Katná Hora, 148 na sou hotiny, zanechav manželku s 2 nedospělými dítkami. Tak to dále jíti nemůže. Řád není účelnou soucholitářů a bezpečnost i trvání jeho vyžaduje, aby nastala v věci této oprava, aby kandidát čten při přijímání podrobně byl lékařské prohlídce. Pakli to se nestane, pak budou zdraví členové přinucení vystupovati a zbylí budou musel změniti jméno v Č. S. P. Soucholitářský.

‡ Dne 4. dubna zemřel v New Yorku br. Karel Novotný, člen řádu Hora Katná.

‡ Dle zprávy taj. Velkořádu Minnesota obnášel příjem V. R. tamějšího (ovšem mimo úmrtních podpůrků, tedy jen vlastní příjem V. R.) $156.73 a vydání 115.42.

‡ Pan M. píše v D. L.: Čtenářové se budou pamatovat, že před časem obdrželi se v Chicago Jan Folout. Zadušný dříve náležel, dokud bydlel v St. Louisu, k řádu Washington, Č. S. P. S. Druhá jeho bývalá polovice podala žádost ke chce penize "co vdova," což jí odepřeno, neboť zmíněný řád tvrdí, že k nim není oprávněna, ona ale chce peníze true na true a tedy žalovala zmíněnou Jednotu — den přilíčení není dosud ustanoven.

‡ V neděli dne 30 dubna bude se oslavati v Cincinnati, O. sešlo se v síni dělnické na Walnut ul. za účelem založení klubu, který by se připojil k Č. S. P. S.

— Právě an uzavíráme formy dochází nás z Braidwood, Ills. zpráva o strašné smrti br. J. Makovského. Byl dne 15. t. m. přejet parostrojem železničním a vejpůl rozlisnut.

Z Chicago.

Chicago 12. dubna, 1882.

(X) V Chicago jsme měli volbu do městské rady, což znamená, pěkně-li se to u vzhledu k nám Čechům, že bylo v 6té wardě velmi živo a že alderman Cullerton, který tu wardu v zákonodárství města zastupuje již po 11 roků, byl vystavován v českých meetingách pp. Meilbeka, Baumruckera, Bělohradského a Svornosti, na pranýř co "arcidarebák", "arci-lotr," arci-zloděj a ještě co mnohonásobný jiný "arci." Je to věru divno, že si ti pánové anti-Cullertonovci nenechali doposud sestavit někde nějaký jiný rejstřík jmen a nadávek pro toho muže, an je přece každé dva roky tak pravidelně potřebuje! Cullerton je nyní z té wardy po české "sám svým vlastním nástupcem," a zachová-li bůh při dobrém zdraví a při takové dobré vůli všechny ony nadřečené *odpůrce*, bude jím bez pochyby ještě pro celé čtvrtstoletí, pokud se toho sám nenabaží. Že Cullerton ten není žádným dobrým a poctivým aldermanem, to ví celý svět, ale na neštěstí má velmi nejapné odpůrce. Zkrátka, Cullerton byl na vzdor všem křikům zase zvolen, tak že vše volání našich "plzenských" [takž se se nazývá mezi Čechy 6tá warda] pánů primátorů zůstalo voláním umírajícího na poušti. A chcete vědět, čemu ti primátoři onu svou porážku přičítají? Jako vždycky: Cullerton prý všechno "uplatil". Skoupil prý takřka všechny saloúnky české po padesátce, nadělal tak ze Šavlů Pavly, a saloníci prý zase vypůsobují na voliče české tak mocný vliv, že proti tomu každý boj musel zůstati marným. Nevidí ale ti pánové, že si tím vystavují sami veliké svědectví chudoby duševní? Což nebyli a nejsou oni sami již po celých takřka osm roků jedinými učiteli a inspiratory toho lidu, o jehož občanské povaze nyní tak nehezky soudí? Je-li Cullerton za to špatný, že voliče upláci, je ten, kdo úplatek béře, ještě špatnějším — ale právě proto, že to tak špatné jest, neměli by o tom ti pánové křičet tak jarmarečně, alebrž jenom pak, když by toho měli důkazy dobré. Kdyby na místě takového obvyklého křiku vždy pěkně vymyslili v čas řádný program, co vlastně chtějí aby alderman jejich v té radě konal neb nekonal; kdyby na místo směšného povykování o tom, že "musíme mít zastoupení v úřadech, se starali o skutečně dobrou vigilanci při volbách; kdyby michali trochu méně do politiky "českou" národnost a v takové dny měli více na zřeteli národnost *amerického občana*, zajisté by měl "arci-darebák" Cullerton méně snadnou hru. Když pp. Meilbek a Baumrucker s Bělohradským a Svorností sobě něco usmyslí a potom nikomu bez potupy nemá být dovoleno chtíti něco jiného, to *musí míti* za následek právě takový vzdor se strany druhé, se strany občanů samostatných, jako je ono jejich velitelství. Má li v 6té wardě být Cullerton poražen, musí se všichni ti "vůdci ještě dlouho něčemu přiučovati, co v encyklopedii politiky a státnictví je hned na začátku.

Volby ty byly však také i tím zajímavy, že skorem půlka voličů se zdržela hlasování, a nábodou to byli samí republikáni, kdežto demokratická strana, jsouc Hzena přímo naším mayorem, byla velmi pilna. Odkud přichází ta lhostejnost? Co může být jejím následkem? Věru, když se o tomto poznámá přemýšlí, musí vyvstávati obavy, že vzrůst takové netečnosti k volbám jednotlivé svým členem povede k obmezení hlasovacího práva buďto tím a neb oním způsobem ne obyčejné jsou při volbách nejdennějším jenom takové listy, které se při tolíko po kolísti a jiné prospěch obce je vbec docela vedlejší.

Jak dosvědčeno, jsou vynášlí protivníci "Svornosti", sami to lidé, kteří ji dříve vyhešťali nespravedlivými útoky na jiné, rozhodně odhodlání založiti si zde svůj orgán denní, jehož redaktorem prý má být (nejsem dle jména) pan Matějka, vydavatel tak zvaného "Týdního Oznamovatele." Myslí bez pochyby, že si dovedou strhnit pár dollary zase takového duševního otroka, jakým jim byla Svornost dříve, dokud ještě nestála na vlastních nohou; ale myslím, že se jim to již tak snadno nevydaří, že by zde snad pro dva denníky bylo místo, kdyby jimi vůbec chtěly nové bombu. Než o tom není zatím řeči.

Před nějakým časem jsem četl v jednom z našich česko-amerických listů [nevím již v kterém] stížnost, že se obecenstvo chicagské chová vůči obmyšlenému vyššího dělitele příliš macešsky — a já musím opravdu vyznati, že v tom co chicagští nejednají spůsobem pravým. Proč neupínají náležité snahy, tak aby zachovali svou reputaci? Vždyť přece musí dobře nahlížet, že to bez toho ku skutečné výplatě nedojde a toby tudíž mohli zahrát sobě laciným spůsobem na štědré mecenáše! Pouhé upsání přece nic nestojí! Nedivte se tomu že tak to jde, a nedomnívejte se že bych tím snad chtěl páti tomu poměru nepříznivé, tak abych jeho nakutečnění mařil. Mým přesvědčením je, že ta myšlenka vůbec nestojí za mnoho, an by to dělitelé, i když by se opravdu zřídilo, nemohlo míti žádného trvání. Ono je zkrátka holou nemožností a muselo by zůstávati i v pádu nakutečnění zcela bez kořenných účinků. Pro nízké vědy by bylo příliš vysoké, a pro vyšší vědy příliš nízké; pro pouhý luxus příliš drahé a pro praktické potřeby příliš nepraktické. Ve snahách po získání věd bez ohledu na národnost by nemohlo nikdy nahraditi podobné školy anglické, a má-li již kdo tu vůli studovat něco spůsobem *českým*, vždyť mu to žádným spůsobem co do peněz nevyjde výše, když se pustí přímo do Prahy z Chicaga a nebo z New Yorku, na místo do Iowa City! Nebylo by tudíž lépe, aby se v onom sjezdu byli urnadili na místo všeobecného "vyššího učiliště" na založení pořádné a důkladné *hospodářské školy*, spojené s tak zvaným "vzorným hospodářstvím"? Tam by mohli aspoň synové rolníkův velikého západu se vzdělávati pro svůj budoucí život, tak aby mohli se z nich státi rolníci řádně vzdělaní a dostatečnými vědomostmi obohacení. Taková škola — mám za to — by měla trvání a mohla by očekávati dostatečného účastenství mezi dorůstající mládeží českou aspoň tam, kdež rolnictví jest hlavním zástojem českého lidu. Ale chtít zde vychovávat tak drahým a obtížným spůsobem hejna českých filosofů a profesorů — to je, aspoň dle mého náhledu, veliký luxus.

Toto jsou ovšem jen tak mé myšlenky, ale proto je přece neváhám vyslovit, tak aby byly v naší veřejnosti národní rekordovány.

Dopis z Čech.

V Praze, 21. března 1882.

(Fč.) Dvě věci upoutaly v poslední době naši pozornost nejvíce, ba zúplna. A to je naše *české university* a *Ústřední Matice Školská*. Jak známo, bylo dne 10. února v panské sněmovně vídeňské hlasováním konečně učiněno nám po právu v tom, že uznána jest žádost naše v příčině university české. Hlasování ono bylo velmi významné a pro nás Čechy zůstane zajisté povždy památným, neboť bylo věcí naší učiněno po právu *většinou* 27 hlasů [82 hlasy proti 55]. Ihned vydaný zákon o české universitě byl pak již také dne 28. února úplně sankciován. Bylo to vítězství boje takměř 30letého. Bylo to r. 1848, kdy poprvé ozval se národ český o provedení rovnoprávnosti na pražské universitě, která přece byla *původně jeho vlastní*, neboť založil ji sám Karel IV. *otec slavný*. Však marně. Byli jsme rykem bouře tehdy zavládnuvších přehlušeni. Podruhé ozval se o spravedlivou věc tuto r. 1866 Dr. Fr. L. Rieger v českém sněmu: konečně byl r. 1879 předložen v říšské radě českými poslanci podepsaný spis pamětní, jímž žádali jsme opět a opět pražskou universitu pro sebe. Tomu následovalo 17. dubna 1881 konečně rozhodnutí císařské, následkem něhož vláda předlohu o české universitě posléze předesnla před říšskou radu. Dne 10. února letošního roku nás konečně dolla telegraficky o tom šťastná zpráva. Jsme národem opravdu dobrým, že zrovna dobrůckým potěšila a nadchla nás jen pouhá zpráva! A což faktum? Jaké asi ono bude? Bojím se toho opravdu, aby páni Němci nečekli nám potom, až se v září 1882 budeme chtíti usídliti v starobitném Karlo-Ferdinandeu, že jest to majetek "jejich", tak jako vůbec "že jsou jejich všechny ty nákladné sbírky, bibliotéky" a pod. — Ano, ano! Němci jsou schopni všeho a my ve své dobrůckosti žádali jsme jen o českou universitu pro sebe — tu nám povolili, ale bojím se toho, aby se nám neřeklo: Nuže, teď si ji vystavte! Byla by to tvrdá rána na nás, že tot my na nemůžeme nejsme národem bohatým a ty krejcary které kladem na oltář vlasti, věru nevíme kam dříve dítě. Jeť u nás tolik, tolik ústavů a vesměs dětí vznešených. Je jenom tomu nutno přáteli, když jeden potřeb pro druhé se spouštěje. Není tomu dávno, kdy v několika málolitých sešlých jsme se znovuvzkříšení Národního divadla statného a dnes nákleme se již zpětně hrozí pohříchu skrouten. Dne 25. února překročily totiž dotyčné vstupní lístky na naší Ústřední Matici prodaly [prodaných] již 102.000 zl. což již v ten den ohlášeno již 102.000 zl. což již doby velkou cifru tuto se stále větší, neboť nejmenší nyní, kdy fond pro Národní divadlo jest skoro dostatečně pojištěn, všenje se velkorá poptávat dětských pomůcek pro ty prospěch Ústřední Matice. K tomu druží se hotel veřejné ctnosti, skadmosti, divadla atd. pohlížené na poctu stálosti české university, takměř po celých Čechách od hlavní metropole pražské po činaje až k té nejmenší vísce české. Jsou oldy tyto věci: Universita i divadlo. Budoť matice naším vynášlivá opatrnou k zisku hledíme vzíti z celou svou skvělou budoucnosti. První zjednán nám jsme národu vždy, národu světovému — druhá proberuje náš ten snadu ospalý venkov český, ti lépe poněmčilý, z mrtvoty a přivádí jej ku křísení nového probuzení. A jako universita dobývati jsme musili s takým odporem německým hojného, tak i dotčení matice má bohužel vroucného nepřítele německý "Schulverein", který s klerikálním dělím snaží se zakládati všude tam německé školy, kde jest jen nějaký Němcích a žídů a kde jest přáno k odnárodňování neuvědomělých synů české naší matky. Kruť, krutý, to zápas — ale bohdá i z toho že vyjdeme jako vítězové. Zvolna berou se u nás ku předu naše práva, ale pozdě přece dojdou jen ku svému cíli, ač po cestách trnitých, příkrých. Letos získali jsme universitu, leť stálí jsme již před Národním divadlem, které nám bohužel v ruiny sezpadly pouhé plameny. Avšak národ český, který dobře ví, že nesvatí si ve svém Národním divadle pouze divadlo, alébrž pomník budoucnosti své, ten národ postaral se v úžasně krátké době o to, aby budoucnost tato byla mu i po této různé ze dne 12. srpna 1881 pojištěna. *Národní divadlo bylo — Národní divadlo bude!* A mezitím kráčíme vstříc i jiným vzrušeným dobám: *Dům umělců*, našeho *Rudolfinum* dostavuje se a zajisté nebude ani to již dlouho trvati, kdy i ono bude odevzdáno svému účeli. Také myšlénka *českého musea* stále jest u nás na programu, tak že i v této věci můžeme doufati brzkého oslavení. Budou to budovy vesměs naše, národní. Budou i skvělými ozdobami řetězu našich skvostů, mezi něž již dnes možno čítati naši českou techniku a naši sokolovnu, jež byla prvním plodem probouzení se našeho. Vše to zajisté potěšiti musí srdce každého upřímného Čecha, avšak při tom asi málo kdo nepozastaví se nad jednou věcí, kterou Praha dosud postrádá. Myslím *Dům národní*. V době, kdy v Brně nachází národní dům takové přízně, v době, kdy po celém našem českém venkově volá se jedním heslem: Budujme si dům národní!—v době, kdy menší města utvořili zvláštní své "sbory ku postavení národního domu" budiž zde v Roudnici, budiž onde v Jindř. Hradci atd. atd. v té době Praha o věci této nemluví! A přece jest to Praha první, která takového domu nejvíce má zapotřebí. Potřeba tato bije nám nejjasněji do očí, když navštívíme *Uměleckou besedu*, která nalezá se nikoliv ve své, alebrž v najaté místnosti. Umělecká Beseda hostí v sobě "Ruský Kružok", "Polské kolo" "Societe francaise", "English Society", "Matice divadelní", "Spolek českých žurnalistů" a nesčetnou řadu jiných a jiných spolků, kdykoliv potřebují tyto prostornější místnosti ku svým slavnostním schůzím a večerům. A místnosti Umělecké Besedy jsou přece tak skrovny! Mluvilo se již sice nejednou o tom, že musí se pro Um. Besedu vyhlédnouti místnost jiná, avšak dosud se asi žádná výhodnější nenašla. Z té příčiny tudíž divíme se tomu opravdu velice, že dosud nepomyslilo se na to, aby ustavil se i v Praze sbor ku postavení Národního domu, nebo "Národní Besedy v Praze". Myšlénka ta měla by zajisté vyjíti jen z Umělecké Besedy a tato měla by se postaviti v čelo falangy této. Ji po boku zajisté postavily by se spolky i ostatní—především i náš *Hlahol*, spolek zpěvácký, který již také dosud trpce domu spolkového postrádá. A do té doby změní se snad okamžitý stav našich druhých spolků, jež neměně byly by k tomu povolány a jež dnes jakési soky mezi sebou jsou, mísním tím *Národní klub svatodomyslný, Svatobor, Český klub a Měšťanskou Besedu*. Kdyby tyto faktorové uchopili se této myšlenky již nyní a již od nynějška pracovali na ní s veškerým úsilím, pak není pochyby, že by musila se dočkati svého uskutečnění. Do té doby pak mějme snad již také očekávati uskutečnění *Domu akademického*, v němž soustředěny budou veškeré naše spolky akademické, které dnes musí se rozptylovati po rozličných dírkách hostinských a po místnostech spolků jiných, najmě Besedy umělecké.

Dospějí-li přání zde projevená k té výši, v jaké vidíti si je přejeme, pak není věru pochyby o tom, že bude u nás v Praze—blaze! Do té doby ale, přiznejme se, musí náš život *spolkový* a najmě *společenský* živořiti. Jeť za

Státní farmerská aliance

vydala právě obšírnou zprávu o svém

"spěšňjme se", — že toto heslo tím v
stěrkách se svým významem. Jim v
mnohdy se spolky. Ve společných
lily se oby naše s mimo to rozdíl
i snadný nale. Dnes u nás společ
rného života nemáme, ač jinak
nové živě jest svým v plném kv
Naše snaha musí nyní ještě tam,
chom spolky zbudili. Spolky spo
mé! — tak musíme nyní volati,
dříve volali jsme k jednotlivcům.

Státní farmerská aliance

vydala právě obšírnou zprávu o svém

DIVADLO VE WILSONI

— V síni —

M. B. HOKUFA

V sobotu 22. dubna '82

Na všeobecnou žádost

bude se opakovati

"Svatojanská pouť."

Národní frašku ve 2 odděleních a 4 obrazech se zpěvy a tanci, od F. F. Šamberka.

Vyhovujíce mnohostranně vyslovenému přání opakujeme tuto atraktivní frašku, tak aby i nyní poskytli všem milovníkům divadla, zvláště těm kteří minule opomenuli příležitosti vidětí.

Vstupné 25c. **Dítky 15 cen**

Začátek v osm hodin večer.